

DE KOKKIN VAN CASTAMAR

FERNANDO J. MÚÑEZ

DE KOKKIN
VAN

CASTAMAR

DE CASTAMAR-SERIE 1

Uit het Spaans vertaald door
Lies Doms en Esther de Gries

 oceaan

De kokkin van Castamar is deel 1 van de tweedelige Castamar-serie

Oorspronkelijke titel *La cocinera de Castamar*

© 2019 Fernando J. Múñez / Editorial Planeta S.A., Barcelona

© 2022 Nederlandse vertaling Lies Doms en Esther de Gries / Uitgeverij Oceaan

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Buerosued en Planet Art & Design

Omslagbewerking image realize

Foto auteur © Carlos Ruiz

NUR 302

ISBN 978 90 468 2973 8

www.oceanboeken.nl

*Voor mijn vrouw, de lucht die ik inadem, de zee die me wiegt,
die mijn hele wereld overspoelt.*

*Voor mijn moeder, omdat zij me als eerste aanmoedigde
om dit werk te schrijven.*

Voor mijn vader, omdat hij degene is van wie ik elke dag leer.

DEEL 1

10 oktober 1720 – 19 oktober 1720

1

10 oktober 1720, 's morgens

Eeuwige pijn bestaat niet, hield ze zichzelf altijd voor om hoop te houden dat alles weer voorbijging. *En eeuwige vreugde ook niet*, voegde ze er daarna aan toe. Misschien had deze zin na zo veel herhaling zijn betekenis verloren en weerspiegelde hij alleen nog het bittere gevoel dat het leven haar de laatste jaren had bezorgd. Ze zag zich elke dag gedwongen om weer met frisse moed te beginnen. Dankzij haar doorzettingsvermogen en opstandige aard had ze ondanks alles niet opgegeven, maar doorgezet. *Niemand zal kunnen beweren dat ik een lafaard was*, herhaalde Clara in gedachten.

Volledig weggedoken onder de deken van stro concentreerde ze zich op de regendruppels die langs de strobaal naar beneden stroomden. Zo vermeed ze naar het melkwitte licht te kijken dat door het stro gefilterd werd. Toen ze opkeek, ving ze een glimp op van het uitgestrekte landschap rondom de wagen die haar naar het landgoed van Castamar voerde. Ze moest snel haar ademhaling onder controle zien te krijgen, want ze viel bijna flauw bij de gedachte dat ze zich niet tussen de muren van een huis bevond en ze had al eens eerder het bewustzijn verloren tijdens zo'n paniekaanval. Wat had ze een hekel aan die zwakte. Ze voelde zich er kwetsbaar door, alsof al het kwaad in de wereld zich plotseling tegen haar richtte en alle kracht uit haar lichaam vloeide. Precies vanwege die angst had ze gemengde gevoelens gehad toen señora Moncada haar vertelde over de positie op Castamar. Het gezette hoofd van de ziekenboeg had haar benaderd en meegedeeld dat don Melquíades Elquiza, een goede vriend van haar en butler op Castamar, op zoek was naar een keukenhulp voor het landhuis. 'Dit zou een buitenkans voor je kun-

nen zijn, Clara, had ze gezegd. Clara had zich verplicht gevoeld de gelegenheid aan te grijpen, maar was tegelijkertijd bang om het ziekenhuis waar ze werkte en woonde te moeten verlaten. Het idee om de straten van Madrid en het Plaza Mayor te moeten doorkruisen, zoals ze dat vroeger met haar vader had gedaan, benam haar de adem tot ze begon te zweten en zo slap werd als een dweil. Met een zakdoek voor haar ogen had ze geprobeerd in haar eentje het Alcázar te bereiken, maar nadat ze amper een voet buiten de deur had gezet, was ze in paniek omgedraaid. Señora Moncada was zo vriendelijk geweest om in haar plaats voor señor Elquiza te verschijnen en haar culinaire kwaliteiten de hemel in te prijzen. Hun vriendschap ging blijkbaar ver terug: de twee hadden elkaar op jonge leeftijd leren kennen tijdens enkele plattelandsfeesten, toen zij in dienst was van de graaf-hertog van Benavente en hij al voor de hertog van Castamar werkte. Dankzij señora Moncada wist señor Elquiza meteen dat Clara's liefde voor koken in de familie zat: haar moeder was de hoofdkokkin geweest van kardinaal Giulio Alberoni, voormalig minister van koning Filips V. Helaas was de prelaat in ongenade gevallen en met Clara's moeder in zijn hofhouding teruggekeerd naar de Republiek Genua.

Clara, haar moeders rechterhand in de keuken, had de dienst van de kardinaal moeten verlaten omdat alleen de hoofdkokkin met hem mocht meereizen. Op dat moment geloofde ze dat ze spoedig een nieuwe betrekking zou vinden, maar zodra de koks begrepen dat haar referenties van haar eigen moeder kwamen, hechtten ze er geen waarde meer aan. Bovendien vertrouwden ze het niet dat ze zo welopgevoed was. En dus had ze haar ambities om in de keuken aan de slag te gaan op een lager pitje gezet en voorzag ze nu in haar levensonderhoud door voor de arme stakkers in het lokale ziekenhuis te zorgen.

Het deed haar veel verdriet dat er niets beters van haar was geworden, ondanks het feit dat haar vader, de gerespecteerde dokter Armando Belmonte, zo zijn best had gedaan om haar en haar zus een goede opvoeding te geven. Van jongs af aan had hun gouvernante

Francisca Barroso hen met ijzeren discipline onderricht. Daarom hadden haar zus en zij heel wat kennis van allerlei vakken, zoals borduren en naaien, etiquette, aardrijkskunde, geschiedenis, Latijn, Grieks, wiskunde, retorica, grammatica en moderne talen zoals Engels en Frans. Ze leerden ook pianospelen, zingen en dansen, wat hun ouders veel geld gekost moet hebben, om nog maar te zwijgen van Clara's persoonlijke leesverslaving. Na de dood van hun vader hadden ze echter weinig aan hun opvoeding gehad en waren ze genoodzaakt een stapje terug te doen op de sociale ladder. Tegen alle verwachtingen in werd de gedeelde culinaire passie van moeder en dochter, waar haar arme vader altijd over klaagde, de steunpilaar van het gezin. 'Mijn lieve Cristina, we hebben niet voor niets een kok,' had hij haar vaak berispt. 'Wat zouden onze vrienden wel niet zeggen als ze hoorden dat onze oudste dochter en jij hele dagen boven het fornuis hangen, terwijl we meer dan genoeg bedienden hebben.'

In die goede jaren had Clara alle mogelijke kookboeken gelezen, inclusief vertalingen van enkele Arabische en Sefardische uitgaven, waarvan er vele verboden waren in Spanje. Al toen ze klein was, vergezelde ze hun kokkin señora Cano naar de markt, waar ze leerde de beste kool, sla, kikkererwten, linzen, tomaten, vruchten en rijst uit te kiezen. Wat had ze het heerlijk gevonden de slechte kikkererwten en linzen van de goede te scheiden wanneer ze lagen te weken, of de bouillon van de stoofpot te mogen proeven, of de pure chocolade die haar vader had verkregen dankzij zijn connecties aan het hof. Met weemoed dacht ze terug aan de tijd dat ze samen met haar moeder gebak, taarten, jam en marmelades maakte. Ze herinnerde zich dat ze samen haar vader hadden overgehaald om een oven te bouwen van hout en klei, zodat ze allerhande gerechten konden bereiden. Hij had aanvankelijk geweigerd, maar uiteindelijk toch toegegeven onder het voorwendsel dat het noodzakelijk was voor het personeel.

Na de referenties van señora Moncada ontvangen te hebben, had señor Melquíades haar in dienst genomen. Voor Clara was Castamar de eerste stap om haar ambities waar te maken en terug te keren naar

een echte keuken. Werken in de huishouding van de hertog van Castamar, een van de voornaamste figuren die koning Filips V in de oorlog hadden bijgestaan, betekende voorlopig een zeker bestaan. Ze had vernomen dat het een ongewoon huis was, want ondanks de hoogadellijke status werkte er slechts een derde van het personeel dat normaal in een hertogelijk huis werkzaam is. Blijkbaar had de hertog, don Diego, zich na de dood van zijn vrouw thuis opgesloten, en de laatste jaren had hij nog maar zeer zelden een samenkomst aan het hof bijgewoond.

Voor haar vertrek naar Castamar had Clara haar moeder en zus geschreven. Dankzij koning Filips mocht nu elke onderdaan – en dus niet alleen de Kroon, de aristocratie en de kooplieden – gebruikmaken van de post en kon ze hen op de hoogte brengen van haar adreswijziging. Ze gebruikte haar weinige spaargeld om de brieven te frankeren. Nadat ze die had verstuurd, moest Clara nog een dag wachten tot señor Pedro Ochando, koetsier en inkoper voor de stallen van Castamar, klaar was met zijn werk. Het was een regenachtige dag, daar had ze geluk mee. De man was zo vriendelijk haar te komen afhalen aan het hospitaal, zodat ze haar angst voor openbare ruimtes niet hoefde te verbergen. ‘Ik zit liever achterin,’ had ze zich met een glimlach verontschuldigd. ‘Dan zit ik beschut tegen de regen tussen de hooibalen. Ik heb niet echt een goede jas.’

Ze reden meer dan drie uur in de stromende regen van Móstoles naar Boadilla. Af en toe voelde ze een hobbel in de weg en was ze doodsbang dat haar strooien beschutting zou verschuiven en haar niet langer zou beschermen. Dat gebeurde gelukkig niet. Even later, toen al haar spieren stijf aanvoelden van het gerammel, hielden ze halt en kondigde señor Ochando aan dat ze waren gearriveerd.

Ze bedankte hem en stapte met haar ogen dicht uit de koets. Koude regendruppels vielen in de geborduurde kraag van haar jurk en deden haar huiveren. Ze wachtte tot het gekerm van de wielen ver genoeg was en bond met een knoop in haar maag de zakdoek voor haar ogen. Geholpen door een nauwe opening, waardoor ze niet veel meer dan de grond onder haar voeten kon zien, en een staf, liep ze

naar een kleine ommuurde binnenplaats die zich achter het landhuis bevond. Ze hield haar blik op haar schoenen gericht in de hoop dat de zakdoek de omgeving zou blijven bedekken. Met bonzend hart versnelde ze haar pas en ademde oppervlakkig, waardoor haar ledematen begonnen te tintelen. Toen ze onder een kleine poort door liep die toegang gaf tot de binnenplaats, was ze zich er nauwelijks van bewust dat ze een paar dienstmeisjes passeerde die lachend enkele vergeten kledingstukken van de waslijn haalden.

Plotseling voelde ze zich verloren in de uitgestrektheid, en de kleine opening van de zakdoek was niet langer voldoende om haar weg te vinden. Ze hief haar hoofd op en zag verderop een houten afdak met een poort. Het kon haar niet schelen dat de luiken gesloten leken. Trillend op haar benen begon ze met haar laatste krachten te rennen, biddend tot de Heer dat ze niet zou struikelen of flauwvallen. Eenmaal onder het afdak nam ze haar blinddoek af, liet haar voorhoofd tegen de deur rusten en probeerde niet aan de onmetelijke open ruimte te denken.

‘Wat doe je daar, meisje?’

De norske stem die achter haar weerklonk deed haar hart overslaan. Ze draaide zich om en probeerde zich een houding te geven. Toen ze opkeek, ontmoetten haar ogen de strenge blik van een vrouw van midden vijftig. Clara hield haar blik slechts heel even vast, maar het was genoeg om te weten dat er een onverbidde hardheid van haar uitging. ‘Ik ben Clara Belmonte, de nieuwe keukenhulp,’ zei ze gesmoord en ze reikte haar de referenties van haar moeder en señora Moncada aan.

De vrouw bestudeerde haar een ogenblik en nam toen met enige tegenzin de papieren aan. Voor Clara leek het moment oneindig lang te duren. Ze was zo duizelig dat ze op het punt stond flauw te vallen en voelde zich genoodzaakt discreet steun te zoeken tegen de muur. De vrouw merkte dat er iets mis was, trok haar wenkbrauwen op en bekeek haar achterdochtig, alsof ze in het diepst van haar ziel kon kijken. ‘Je ziet zo bleek. Je wordt toch niet ziek?’ vroeg ze.

Clara schudde haar hoofd. Ze wankelde op haar benen en wist dat

ze niet lang meer kon doen alsof alles in orde was. Maar ze wist ook dat als ze nu de waarheid zou zeggen, ze de baan zou verliezen, en dus hield ze haar kiezen op elkaar en haalde diep adem.

‘Señor Melquíades zei dat hij een dienstmeisje met veel ervaring zou sturen. Ben je niet wat jong voor alles wat hier staat?’

Gebruikmakend van haar kennis van de etiquette antwoordde ze met een buiging dat haar moeder haar alles had geleerd in het huis van zijne excellentie Alberoni. De vrouw gaf haar met een onverschillig gebaar de brieven terug. Toen stak ze in één efficiënte beweging haar hand uit, pakte de sleutelbos en opende de deur. ‘Volg mij,’ beval ze, en Clara stapte opgelucht de gang in.

Terwijl ze de energieke voetstappen van de huishoudster volgde, begon ze weer tot zichzelf te komen. Toch leek de gang eindeloos lang, en af en toe moest ze onopvallend tegen de kale, witte muren leunen. Op strenge toon zei de vrouw dat de deur waardoor ze zojuist waren binnengekomen altijd gesloten moest blijven en dat ze alleen de ingang aan de andere kant van de binnenplaats mocht gebruiken, die rechtstreeks toegang gaf tot de keuken. Clara voelde zich opgelucht, want ze was toch al niet van plan het huis te verlaten.

Ze passeerden drie bedienden die luid met elkaar praatten, enkele kamermeisjes die snel hun schort rechtrokken en zich naar boven haastten toen ze hen zagen, twee jonge knapen met vermoeide ogen die opgeleid werden tot kamerdienaar en een zekere Jacinto Suárez, die de voorraden beheerde. Naast hem liep Luis Fernández, de verantwoordelijke voor de provisiekamer en het magazijn waar de kaarsen, de kolen en het brandhout lagen. De vrouw groette beide heren koeltjes bij hun naam. Na een lange tocht door de gangen van het gebouw verschenen er twee lantaarnopstekers, wier taak het was het huis en de tuin te verlichten. Allemaal lieten ze hun werk vallen om voor de huishoudster in de houding te springen. ‘Je werkt op proef zolang ik dat nodig acht, en als je het werk niet naar genoegen uitvoert, ben je binnen de kortste keren terug in Madrid. Je hebt recht op zes *reales de vellón* en drie maaltijden per dag en één rustdag in de week, doorgaans op zondag. Dan kun je altijd de mis bijwonen.

Je slaapt in de keuken, in een kamertje achter een schuifdeur,' legde ze uit.

Clara knikte. Als man aan het hof zou haar salaris in de buurt komen van elf reales de vellón per dag, maar Castamar mocht dan een van de belangrijkste huizen van Spanje zijn, het was niet het Alcázar en zij was geen man. Toch was haar loon nog altijd boven het gemiddelde en mocht ze zich gelukkig prijzen; er waren meisjes die trappen moesten schrobben voor minder dan twee muntstukken per dag. Zij kon nu tenminste sparen voor wanneer de toekomst nog minder rooskleurig zou zijn. 'Ik tolereer geen gelummel of stiekem gedoe van mijn personeel, en al helemaal geen geheim mannelijk bezoek,' vervolgde de huishoudster.

Ze liepen verder door de gang tot ze bij een dubbele deur van licht kersenhout kwamen. Erboven hing een bordje met *Keuken* erop. Plotseling kwam er een kamermeisje naar buiten met een zilveren dienblad in haar handen. Daarop stond een uitgebreid ontbijt van kippenbouillon, melk en chocolademelk in verschillende kannen, geroosterd brood bestrooid met suiker en kaneel, gekookte eieren, zoete broodjes en spek. Clara constateerde dat de bouillon te gekruid was, de gebakjes te vettig, de eieren te zachtgekookt en het brood te kort geroosterd. Bovendien ontbrak er een lakei om het bestek, het glaswerk en de maaltijd naar de hertog te brengen. Alleen het spek leek goed te zijn bereid, op de juiste manier gesneden en in eigen vet gebakken. Maar wat nog het meest opviel was de presentatie. Ondanks het prachtige servies en het elegante zilveren bestek, viel het haar op dat het de aandacht miste die zo'n voornaam huishouden als dat van de hertog betaamde. Het bestek lag niet recht en het ergste van al was dat er geen bloemen te bekennen waren, nochtans onmisbaar bij het ontbijt. Het met kant versierde witte kleedje viel niet goed over het dienblad en de warme gerechten waren niet bedekt met zilveren cloches.

Eén blik van de huishoudster was genoeg om het dienstmeisje te doen stilstaan. Ze liep naar haar toe, plaatste het koffielepeltje met rechtlijnige precisie op de juiste afstand van het servies en schikte de

zilveren kannetjes. ‘Zorg dat het niet verschuift, Elisa,’ beval ze met dreigende stem. ‘Vooruit, je kunt gaan.’

Toen ze de keuken binnenkwamen, onderbrak iedereen zijn werk om een kleine buiging te maken. Het was duidelijk dat de huishoudster het ook in de keuken van de hertog voor het zeggen had. Met een enkel gebaar werden de taken hervat en Clara keek toe hoe twee keukenmeiden vakkundig verdergingen met het plukken van de kippen voor het avondeten. Een andere meid was, enigszins afgeleid, bezig twee jonge hanen te kruiden en achterin hield een dikke vrouw hen met toegeknepen ogen in de gaten terwijl ze een champignon-saus aan het bereiden was.

Clara vond dat er bijzonder weinig personeel aanwezig was voor het prestige dat Castamar bezat. Maar een keukenbrigade van vier was in praktische zin natuurlijk meer dan genoeg, aangezien de heer des huizes er alleen met zijn broer woonde, zo had señora Moncada haar verteld.

Ze vroeg zich af hoe het mogelijk was dat deze vrouw, van wie ze spoedig zou vernemen dat ze Úrsula Berenguer heette, zo veel macht had kunnen afdwingen. In een adellijk huis was het normaal dat de huishoudster het vrouwelijk personeel aanstuurde, maar deze scheen gezag te hebben over zowel de mannen als de vrouwen, wat ook betekende dat ze meer te zeggen had dan de butler van Castamar, don Melquíades Elquiza. Clara was nieuwsgierig naar de verstandhouding tussen de twee.

‘Binnen een week vindt de jaarlijkse viering plaats ter nagedachte-nis aan onze geliefde doña Alba, de overleden echtgenote van de hertog,’ vertelde doña Úrsula met een zekere plechtigheid. ‘Het is een zeer belangrijk moment voor zijne excellentie. De gehele Madri-leense aristocratie en hunne koninklijke majesteiten zijn zonder uitzondering aanwezig. We moeten tot in de puntjes voorbereid zijn.’

Clara knikte en de vrouw richtte haar blik op iemand achter haar. ‘Señora Escrivá,’ zei ze nors, ‘ik wil je graag voorstellen aan je nieuwe keukenhulpje: señorita Clara Belmonte. Maak haar verder wegwijs in de keuken.’

De dikke kokkin kwam dichterbij en bestudeerde haar met haar varkensogen alsof ze een stuk vlees was. De huishoudster vertrok en liet hen achter in een gespannen stilte. Terwijl de drie andere vrouwen haar bleven observeren, maakte ze van de gelegenheid gebruik om de keuken eens goed in zich op te nemen. Haar moeder had haar altijd verteld dat de aanblik van een keuken heel wat zei over de kok die er werkte. Na het ontbijt van de hertog gezien te hebben, verbaasde het haar niet dat de fornuizen zwart zagen van het roet, de oven en de schoorsteenmantel nog niet schoongeveegd waren, de spatels wanordelijk rondslingerden, de gootsteen half verstopt was en het deksel van het afvoerputje wagenwijd openstond. De kruidenkistjes stonden op willekeurige volgorde op de planken achteraan onder een dikke laag vet, met daarnaast de meelkisten vol amberkleurige draden. De dubbelglazige wand die uitkeek op de noordkant van de binnenplaats liet nauwelijks nog licht door en de werkbank was bedekt met resten bloed, wijn, specerijen en vlees van eerdere bereidingen, waardoor de kleur van het blad niet meer te herkennen was.

‘Wat voor schriël kippetje hebben ze me nu weer gebracht,’ zei de hoofdkokkin met een minachtende blik.

Clara kromp ineen en deed een stap achteruit. Toen ze haar voet op de gladde tegelvloer zette, voelde ze iets kraken onder haar laars. Señora Escrivá glimlachte toen ze haar zool optilde en een platgedrukte kakkerlak ontdekte. ‘Je hebt je al nuttig gemaakt, weer een zorg minder. Wat we ook doen om ze uit te roeien, niets helpt. Een echte plaag, die beesten,’ zei ze en iedereen lachte om de opmerking van hun bazin. ‘Ik ben Asunción Escrivá, de kokkin van Castamar, en dat daar zijn María en Emilia, de keukenhulpjes. Zij daar die het gevogelte staat te bereiden is Carmen van Castillo, mijn rechterhand. Die sloddervos is Rosalía, die is totaal de weg kwijt. Ze is hier alleen omdat de hertog medelijden met haar heeft. Ze tilt alle zware potten en pannen voor ons.’

Clara bespeurde onder de tafel nog een vijfde persoon. Rosalía keek naar haar met open mond en kwijl op haar kin en begroette haar met een voorzichtige glimlach. Vervolgens stak ze haar hand

uit en liet nog een kakkerlak zien. ‘Ik vind het leuk dat ze zo knarsen,’ bracht ze met veel moeite uit. Clara wilde net haar glimlach beantwoorden toen señora Escrivá dichterbij kwam en het meisje ruw bij de arm pakte. ‘Begin die uien maar te pellen,’ beet ze haar toe. ‘Schiets op, kind! Je bent hier om te werken, niet om te lanterfantent.’

Ze deed Clara denken aan een oude dikke zeug, gillend in haar varkensstal. Haar droombeeld van werken onder een grootse hoofdkok spatte dan en daar uiteen. De rouwrandjes onder de nagels van señora Escrivá, zwart van etensresten en roet, vertelden haar hoe weinig ze van haar zou kunnen leren. Het was duidelijk dat de hertog genoeg had genomen met sobere maaltijden, zonder opsmuk en zonder de nodige hygiëne. Geen enkel zichzelf respecterend adellijk huis zou zo veel verwaarlozing toestaan.

10 oktober 1720, 's middags

Mannen hadden graag de touwtjes in handen, maar Úrsula was door schade en schande wijs geworden en vastbesloten nooit meer voor iemand te buigen. Dat de nieuwe keukenmeid was gearriveerd zonder dat ze hierover was ingelicht, laat staan haar goedkeuring had kunnen geven, maakte haar dan ook razend. Zo nu en dan betwistte don Melquíades Elquiza haar heerschappij over de bediening, maar in dit huishouden was haar wil wet en dat wist de butler maar al te goed. Als hij tegen haar inging, stond er veel meer op het spel dan alleen zijn positie. Het was voor iedereen beter geweest als hij lang geleden was vertrokken en zijn duistere geheim met zich had meegenomen. Dan zou heel Castamar onder haar strikte bewind vallen, strak afgesteld als het uurwerk van een klok.

Verzonken in gedachten liep Úrsula door de gangen tot ze bij de werkkamer van de butler kwam. Ze klopte twee keer zachtjes op de deur om te verbergen dat ze vanbinnen kookte van woede. De diepe stem van señor Elquiza aan de andere kant van de deur gaf haar toestemming om binnen te komen. Ze sloot de deur achter zich.

Zoals het protocol voorschreef, groette ze hem met een knikje en sprak hem aan bij zijn naam. Don Melquíades zat te schrijven in een van zijn scharlakenrode notitieboekjes die nooit door iemand gelezen zouden worden. Úrsula wachtte tot hij zijn blik op haar zou richten. Er viel zoals gewoonlijk een pijnlijke stilte. Don Melquíades keek nauwelijks op en stopte niet met schrijven. ‘O, u bent het,’ zei hij uiteindelijk laconiek.

Ze negeerde zijn minachting en wachtte, als een jager die zijn prooi besluit, het juiste moment af om hem te kunnen vernederen met zijn mislukte poging haar gezag te ondermijnen. ‘Ik kwam even zeggen dat de nieuwe keukenmeid is gearriveerd,’ zei ze. ‘Ik neem aan dat ze ruimschoots over de juiste vaardigheden beschikt en...’

‘Dat is zo. Eén blik op haar referenties zou volstaan, doña Úrsula,’ onderbrak hij haar droogjes zonder op te kijken.

Opnieuw zweeg ze. Hij trok een van zijn borstelige wenkbrauwen op en bekeek haar van top tot teen om haar ongemakkelijk te maken. Ze wachtte even, wetende dat dit machtsspelletje zou eindigen met haar overwinning. ‘Voor het jaarlijkse diner van zijne excellentie zou het wellicht gepast zijn een van de salons in de oostelijke vleugel te gebruiken,’ zei ze om van onderwerp te veranderen.

Hij antwoordde niet, maar ging gewoon door met schrijven. Úrsula dacht bij zichzelf dat hij vast genoot van het machtsgevoel dat de stilte hem gaf, alsof ze moest wachten op zijn toestemming. Ze hield haar lippen stijf op elkaar terwijl hij de stilte nog wat langer liet duren. ‘Doe wat u het beste lijkt, doña Úrsula,’ antwoordde hij uiteindelijk.

Ze wachtte nog even af voordat ze hem de genadeslag toebracht. Toen naderde ze zijn bureau en bestudeerde hem als een insect. ‘Don Melquíades, zou u zo vriendelijk willen zijn op te houden met schrijven en eens fatsoenlijk naar mij te luisteren?’ vroeg ze op beleefde toon.

‘Pardon, doña Úrsula,’ antwoordde hij onmiddellijk, alsof hij gewoon wat verstrooid was.

Met een venijnig glimlachje kwam Úrsula nog wat dichterbij en ze

wist dat hij zich nu heel klein moest voelen. Toen sprak ze voorzichtig de kwetsende woorden waarvan ze wist dat die hem in zijn trots zouden krenken, als man en als bediende. ‘Don Melquíades, u bent de butler van Castamar. Ik verzoek u dan ook om u als zodanig te gedragen...’

De man liep rood aan en stond boos op van zijn stoel.

‘... en in het bijzonder in mijn bijzijn,’ besloot ze.

Hij trilde van woede. Ze wachtte opzettelijk met praten tot hij op het punt stond het woord te nemen. ‘Of ik zie mij genoodzaakt met zijne excellentie te spreken over uw geheimpje,’ onderbrak ze hem. Haar mondhoeken krulden omhoog in een glimlach. Opnieuw ging zij er met de overwinning vandoor, zoals dat al jaren het geval was. Dit soort machtsspelletjes met don Melquíades hadden zich minder en minder voorgedaan, tot hij eraan gewend was geraakt dat alle belangrijke beslissingen over Castamar enkel nog als een mededeling bij hem terechtwamen. Úrsula had zich al omgedraaid om te vertrekken, maar bij de deur bedacht ze zich en besloot ze dat hij een nog grotere nederlaag verdiende. ‘En trouwens, wind u niet zo op,’ voegde ze eraan toe. ‘We weten allebei wie hier in huis de baas is. Eigenlijk is dit een ongelukkig huwelijk: we houden alleen de schijn op.’

Don Melquíades streek over zijn snor. In zijn ogen weerspiegelde de droefheid van zijn verslagen ziel. Toen Úrsula zich opnieuw omdraaide om dit keer echt te vertrekken, zag ze vanuit haar ooghoek dat de butler van Castamar op de esenhouten stoel aan zijn bureau ineenkromp.